

Janusz Danecki
Katedra Arabistyki i Islamistyki
Uniwersytetu Warszawskiego

Opinia o dr Iwonie Król w związku z procedurą dotyczącą nadania Jej stopnia
doktora habilitowanego

Działalność naukowa dr Iwony Król skupia się na dwóch obszarach problemowych. Po pierwsze zajmuje się metodyką nauczania języka arabskiego i w tym zakresie ma liczący się dorobek. Po drugie zajmuje się teoretyczną stroną nauczania języka arabskiego z punktu widzenia gramatyki kontrastywnej, co wymaga szeroko pojętych studiów nad strukturą języka arabskiego w zestawieniu z językiem polskim. Te zagadnienia są przez Habilitantkę podejmowane w coraz większym zakresie, dotyczy ich również Jej rozprawa habilitacyjna.

W pierwszym kręgu zainteresowań dorobek dr Król ma charakter pionierski dla dydaktyki języka arabskiego. Teoria nauczania języka arabskiego jest w powijkach, nie tylko w Polsce. Stąd pionierski charakter prac dr Król. Okazała się przy tym doskonałym praktykiem. Jest współautorką *Słownika tematycznego języka arabskiego*, który doczekał się już dwóch wydań. Tego typu słownik to rzadkość w nauczaniu języka arabskiego, frazeologia arabska bowiem w tak szerokim ujęciu rzadko jest przedmiotem nauczania. Kolejna praca w tym nurcie to *Pismo i ortografia języka arabskiego*. Ta niewielka książeczka wprowadza uczących się w system pisma arabskiego, a osoby już znające uczy poprawnego i estetycznego posługiwania się tym systemem pisma. Doświadczenia uzyskane przy przygotowywaniu słownika tematycznego i podstaw pisma dr Król wykorzystała w kolejnej syntetycznej pracy: kompleksowym podręczniku do nauki języka arabskiego pt. *Podstawy języka arabskiego*. Jest to nietypowy podręcznik: wprowadza bowiem problematykę gramatyczną przez frazeologię języka arabskiego, przez co może być wykorzystywany zarówno w pracy z nauczycielem jak i przez samouków. Nie zabrakło też w tej praktycznej pracy dr Iwony Król rozmówek arabsko-angielsko-polskich przygotowanych z Adnanem Hasanem i Markiem Królem. Mają one dwie zalety: po pierwsze pozwalają użytkownikowi posługiwać się zarówno arabskim jak i angielskim (pamiętać bowiem należy, że często w świecie arabskim oczekuje się od nas rozmowy po angielsku a nie po arabsku). Drugą zaletą tych rozmówek jest to, że mają one charakter autorski.

Zwykle bowiem rozmówki polsko-obcojęzyczne wydawane są zgodnie z pewną sztaampą przygotowaną przez wydawnictwo. Taka sztaampa nie uwzględnia specyfiki nie tylko świata, w którym danego języka używamy, ale również specyfiki języka, zasad grzeczności językowej itd. Dr I. Król, tworząc ze współautorami rozmówki, mogła się od tej sztaampy wyzwolić i z powodzeniem to uczyniła.

Takie osiągnięcia w praktycznej sferze nauczania języka arabskiego (dr Król jest praktykującym nauczycielem akademickim) byłyby nie do pomyślenia bez badań naukowych. Temu poświęcony był Jej doktorat wydany w formie książkowej: *Nauczanie języka arabskiego*. W tej pracy z jednej strony teoria wynika z wiedzy i doświadczenia, z drugiej wiedza przekazywana jest nie tylko teoretycznie, ale na konkretnych przykładach. Wszystkie najważniejsze elementy dydaktyki języka arabskiego od pisma i fonetyki po formułowanie wypowiedzi i rozumienie zostały w omówieniu uwzględnione. Zainteresowany nauczyciel dowiaduje się nie tylko jak należy nauczać Polaków poszczególnych zagadnień, ale również otrzymuje przykłady zastosowania teoretycznych zasad w praktyce.

Do tak ukierunkowanych badań dr Iwona Król jest świetnie przygotowana: studiowała filologię orientálną - arabistykę - oraz filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim i na obu kierunkach specjalizowała się w zagadnieniach językoznawczych. Oba magisteria, a także doktorat, poświęciła językoznawstwu, idąc w kierunku analizy współczesnego arabskiego języka literackiego.

O wiele trudniejsze zadanie Habilitantka stawia sobie w swojej najnowszej rozprawie naukowej: *Słowotwórstwo rzeczowników arabskich i polskich w ujęciu kontrastywnym*. Jest to praca teoretyczna wychodząca od najnowszych badań nad strukturą obu języków: polskiego i arabskiego, a także studiów kontrastywnych dotyczących języka polskiego i innych języków, przy czym Autorka przychyła się do poglądu, że należy odróżniać analizę konfrontatywną od kontrastywnej. O ile ta pierwsza stosowana jest w odniesieniu do języków spokrewnionych, o tyle druga ma za przedmiot języki niespokrewnione i wykazuje jedynie różnice, a nie różnice i podobieństwa, jak to się dzieje w wypadku analizy konfrontatywnej.

"Instrumentarium badawcze", a więc podbudowa teoretyczna badań dr Król jest bardzo solidna i mieści się w nurcie zainicjowanym przez prof. Jacka Fisiaka oraz uczonych z Uniwersytetu Warszawskiego i Jagiellońskiego, przede wszystkim polonistów i slawistów. Dzięki swoim badaniom dr Król rozszerza te studia również na język arabski. Rozprawa habilitacyjna oparta na tych solidnych podstawach teoretycznych podsumowuje i dopełnia dotychczasowe osiągnięcia badawcze dr Iwony Król. Habilitantka wraca do swoich źródeł polonistycznych i arabistycznych i zestawia słowotwórstwo rzeczowników w obu językach.

W niektórych zagadnieniach reprezentuję inne niż Pani Doktor podejście do analizy języka arabskiego i jego opisu, rozumiem jednak, że polemizując z moimi poglądami dr Król przyczynia się do rozwoju naszej wiedzy. Bez falsyfikowania i doprecyzowywania nie ma postępu nauki.

Szkoda tylko, że w książce zabrakło indeksu – chociażby cytowanych derywatów arabskich i polskich.

Obok monografii Habilitantka ma w swoim dorobku naukowym kilkanaście artykułów w języku polskim i angielskim pozostające w tematyce prowadzonych przez nią badań. Szczególnie ostatnie opublikowane artykuły (*Sposoby wyrażania mnogości zbiorowej...*, *Animal names in Polish and Arabic*) zmierzają do kontrastywnych arabsko-polskich badań. Bywają też prace sięgające do innej tematyki (np. kreowanie wizerunku monarchów w wybranych państwach Bliskiego Wschodu). Mało jest w jej twórczości badawczej popularyzowania nauki, ale sama już tematyka badawcza podejmowana przez Habilitantkę ogranicza możliwości popularyzatorskie.

Wysoko oceniam pracę dydaktyczną Habilitantki. Od wielu lat prowadzi zajęcia dla studentów arabistyki (i nie tylko) z wielu zagadnień, przede wszystkim jednak z gramatyki opisowej i praktycznej, a także z gramatyki kontrastywnej arabsko-polskiej, co jest wyjątkowe w polskim systemie nauczania języka arabskiego.

Dr Iwona Król nie jest więc uczonym gabinetowym zajmującym się ezoterycznymi studiami, ale pełnej krwi praktykiem, który doświadczenia potrafi opisać tak, by stały się przydatne dla rozwoju nauki. Jest też organizatorem nauki, przygotowuje konferencje, dba o współpracę międzywydziałową i międzydyscyplinarną.

Swoją działalnością naukową: monografiami, studiami i publikacjami, a także działalnością organizacyjną i dydaktyczną dr Iwona Król rozwinęła podstawy polskiej dydaktyki języka arabskiego. Bez szerokiej i dogłębnej wiedzy uzyskanej dzięki teoretycznym i praktycznym badaniom kontrastywnym niemożliwe jest nauczanie języka arabskiego na zadowalającym poziomie. Rozpoczęte przez dr Król studia i badania nie zostały zakończone: spodziewam się, że w przyszłości będą one kontynuowane, przede wszystkim zaś studia o charakterze praktycznym, eksperymentalnym. A takie badania dr Król podejmuje. W czasie wizytacji komisji reprezentującej Polską Komisję Akredytacyjną miałem okazję uczestniczyć w zajęciach z języka arabskiego prowadzonych przez dr Iwonę Król i przekonałem się, że doskonale wprowadza w życie ustalenia zdobyte w trakcie żmudnych analiz teoretycznych.

Innymi słowy Habilitantka jest czynnym naukowcem a podejmowane przez nią badania przyczyniają się do rozwoju naszej wiedzy, w tym praktycznej. Proszę zatem Radę Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego i nadanie dr Iwonie Król stopnia naukowego doktora habilitowanego, uważam bowiem, że spełnia ona wszystkie wymagania zawarte w odpowiednich ustawach.

30 kwietnia 2017

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Dariusz' or similar, with a stylized flourish at the end.